

Съобщение за пресата

Люксембург, 5 юли 2021 г.

Много често разходите за отстраняване на замърсяване се поемат не от причинителите, а от европейските данъкоплатци

Съгласно принципа „замърсителят плаща“ замърсителите поемат разходите, свързани с причиненото от тях замърсяване. Но това не винаги е така в ЕС, както се посочва в публикувания днес доклад на Европейската сметна палата (ЕСП). Въпреки че принципът като цяло е отразен в политиките на ЕС в областта на околната среда, неговият обхват остава непълен и той се прилага неравномерно в различните сектори и държави членки. В резултат на това одиторите посочват, че за финансиране на действия по почистване понякога се използват публични средства, а не средствата на замърсителите.

В ЕС близо 3 млн. обекта са потенциално замърсени, главно от промишлена дейност и третиране, както и от изхвърляне на отпадъци. Шест от всеки десет повърхностни водни обекта, като например реки и езера, не са в добро химично и екологично състояние. Замърсяването на въздуха — най-големият здравен риск в ЕС — също така уврежда растителността и екосистемите. Всичко това създава значителни разходи за гражданите на ЕС. Съгласно принципа „замърсителят плаща“ замърсителите са отговорни за причиненото от тях замърсяване и нанесените екологични щети. От замърсителите, а не от данъкоплатците, се очаква да покрият разходите, свързани с отстраняване на замърсяването.

„За да се постигнат амбициозните цели на ЕС от Зеления пакт по ефективен и справедлив начин, замърсителите трябва да плащат за причинените от тях екологични щети“, заяви Виорел Шефан, членът на Европейската сметна палата, отговарящ за изготвянето на доклада. *„Досега обаче твърде често се налага европейските данъкоплатци да поемат разходите, които замърсителите е трябвало да платят.“*

Одиторите установиха, че принципът „замърсителят плаща“ е един от основните принципи, залегнали в законодателството и политиките на ЕС в областта на околната среда, но той се прилага неравномерно и в различна степен. Докато Директивата относно емисиите от промишлеността обхваща най-замърсяващите инсталации, повечето държави членки все

Настоящото съобщение за пресата има за цел да представи основните послания на специалния доклад, приет от Европейската сметна палата. Пълният текст на доклада е публикуван на eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

още не търсят отговорност от промишления отрасъл, когато позволените емисии причиняват щети на околната среда. Директивата също така не изисква от предприятията да поемат разходите, свързани с въздействието на остатъчното замърсяване, което възлиза на стотици милиарди евро. По подобен начин законодателството на ЕС в областта на отпадъците включва принципа „замърсителят плаща“ например чрез „разширена отговорност на производителя“. Одиторите обаче отбелязват, че често са необходими значителни публични инвестиции за преодоляване на недостига от финансиране.

Замърсителите също така не поемат пълните разходи, свързани със замърсяването на водите. Домакинствата в ЕС обикновено плащат най-много, въпреки че консумират едва 10 % от водата. Принципът „замърсителят плаща“ продължава да бъде труден за прилагане в случай на замърсяване, причинено от дифузни източници, и по-специално от селското стопанство.

Много често замърсяването на обекти се е случило толкова отдавна, че замърсителите вече не съществуват, не могат да бъде идентифицирани или подведени под отговорност. Това така наречено „безстопанствено замърсяване“ е една от причините, поради които ЕС е трябвало да финансира проекти за отстраняване на замърсяване, вместо разходите по него да бъдат платени от замърсителите. Още по-голям проблем представлява фактът, че публичните средства на ЕС също са били използвани в противоречие с принципа „замърсителят плаща“, например когато органите в държавите членки не са успели да прилагат законодателството в областта на околната среда и да накарат замърсителите да плащат.

На последно място, одиторите подчертават, че когато предприятията не разполагат с достатъчно финансово обезпечение (напр. застрахователна полица, покриваща екологичната отговорност), съществува риск разходите за почистване на околната среда в крайна сметка да се поемат от данъкоплатците. До момента само седем държави членки (Чехия, Ирландия, Испания, Италия, Полша, Португалия и Словакия) изискват да бъде предоставена финансова гаранция за някои или за всички екологични задължения. На ниво ЕС обаче такива гаранции не са задължителни, което на практика означава, че данъкоплатците са принудени да плащат и да поемат разходите за почистване, когато дружество, причинило екологични щети, изпадне в несъстоятелност.

Обща информация

Значителна част от бюджета на ЕС е предназначена за постигането на целите на Съюза във връзка с изменението на климата и околната среда. За периода 2014—2020 г. около 29 млрд. евро от бюджета на ЕС за политиката на сближаване и програма LIFE са конкретно насочени към опазване на околната среда.

Специален доклад № 12/2021 „Принципът „замърсителят плаща“ се прилага по непоследователен начин в политиките и действията на ЕС в областта на околната среда“ е публикуван на уебсайта на ЕСП (eca.europa.eu) на 23 официални езика на ЕС. Докладът не се фокусира върху сектора на енергетиката и климата, тъй като тези теми са разгледани в няколко неотдавнашни доклада на ЕСП, като например специалния доклад относно [схемата на ЕС за търговия с емисии](#) и специалния доклад относно [замърсяването на въздуха](#). Преди две седмици ЕСП публикува и доклад относно [изменението на климата](#)

[и селското стопанство](#) в ЕС. Днешният доклад обаче е първият, в който специално се разглежда принципът „замърсителят плаща“.

Сметната палата представя своите специални доклади пред Европейския парламент и Съвета на ЕС, както и пред други заинтересовани страни, като националните парламенти, бизнеса и представители на гражданското общество. По-голямата част от препоръките, отправени от ЕСП в нейните доклади, се изпълняват.

Лице за контакт в пресслужбата

Пресслужба на ЕСП: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu - Тел.: (+352) 691 551 502
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu - Тел.: (+352) 691 553 547